

Openingswoorden van Henk Wesseling, voorzitter kring Andragologie, op alumnibijeenkomst 12 maart 2011

Beste leden van de kring Andragologie, beste gasten.

Introductie

Het is een voorrecht om als voorzitter van de kring andragologie van de AUV van de Universiteit van Amsterdam opnieuw op deze jaarlijkse bijeenkomst zoveel leden en vertrouwde en nieuwe gezichten te zien.

Het bouwen aan en ontwikkelen van de kring blijkt bij velen aan te slaan. Er zijn nu al 260 leden en dit zal zich verder uitbreiden, evenals het aantal door ons georganiseerde werkcolleges en wetenschappelijk georiënteerde bijeenkomsten. Het deelnemersaantal van de colleges en bijeenkomsten vertoont een duidelijk stijgende lijn. Ook naast de meest succesvolle collegereeks organisatie-ontwikkeling is er zowel bij filosofie van Hans Achterhuis, als bij de onderzoeksreeks van Gerard de Zeeuw groei. En de Academische Werkplaats Andragologie, zoals deze door Joseph Kessels is geopend trekt ruime belangstelling. De reeks Urban Education onder leiding van Ton Notten is onlangs van start gegaan en ook van dit pioniersproject verwachten we in de komende jaren veel. Vooral ook omdat dit project gedragen wordt door een vijftal samenwerkende partners. Hierop kom ik straks terug.

De doelstellingen van de kring

Als ik terugblik op de tekst zoals deze in de AUV-folder “De actualiteit van het andragologisch debat” werd geformuleerd, dan is het bemoedigend dat we de 12 genoemde punten, die motiveren: Waarom een alumnikring, voor wie en wat biedt de alumnikring, inmiddels kunnen afvinken.

Met elk van deze doelstellingen en voornemens zijn we druk in de weer of hebben we gehaald.

Ik citeer hier enkele:

- *Bevorderen van contact tussen de andragologen onderling*
- *Uitwisselen van inzichten en informatie*
- *Voeren van het andragologisch debat in de actualiteit.*
- *Aansluiting bij de academische gemeenschap van de UvA*

Ik ga op elk van deze punten kort in om de stand van zaken weer te geven.

Bevorderen van contact tussen andragologen onderling

Deze doelstelling is vanaf de allereerste bijeenkomst bijzonder geslaagd. Ik hoef daar weinig aan toe te voegen.

Interessant is ook het fenomeen dat de voorlopers van de latere andragologen, de groep alumni sociale psychologie en sociale pedagogiek, waarvan sommigen begonnen met hun studie in 1947, binnenkort voor de tweede keer als groep bij elkaar komt binnen het kader van de kring. Daarnaast zijn er talloze bilaterale afspraken geweest tussen studiegenoten die elkaar soms lang uit het oog waren verloren en tussen docenten en studenten die eindelijk op een neutrale manier hebben kunnen afspreken om bij te praten.

Er is ook landelijk contact op gang gekomen. Met Groningen was dit relatief gemakkelijk

omdat daar al een alumnikring bestond, ook vanmiddag zijn er uit Groningen opnieuw vertegenwoordigers aanwezig. Met de VU ging het bijna automatisch en verschillende alumni van de VU sloten zich inmiddels bij ons aan. Onlangs is er in Utrecht een succesvolle bijeenkomst geweest en we kunnen vaststellen dat er ook uit Nijmegen en Leiden alumni aan onze colleges zijn gaan deelnemen. Met de pedagogen in Amsterdam was er vrijwel direct een band en al snel werden onze berichten in hun mededelingenblad opgenomen. Ook hadden wij vrij spoedig met de sociologen intensief contact en organiseerden wij bijvoorbeeld twee keer een gezamenlijke debatavond. Bovendien begeleidt de socioloog Jan Willem Duyvendak het onderzoek van onze promovenda Maaïke de Boois naar de geschiedenis van de Nederlandse andragologie.

Uitwisselen van inzicht en informatie

Vanaf het begin zijn we zo gelukkig geweest dat er naast de colleges ook spontane themagroepen konden worden gevormd. In de eerste twee jaar was er de zogenaamde driekwartgroep rondom de problemen die met derde en vierde levensfasen gepaard gaan. Daarnaast was er de onderzoeksgroep andragologie die, terugkijkende op haar impact, materiaal heeft opgeleverd voor de jaarlijkse AUV-lezingen in november - met vorig jaar Andries Baart en onlangs Jaap van der Stel -, voor twee miniconferenties, voor een publicatie en de opzet van de Academische Werkplaatsreeks Andragologie die afgelopen herfst door Joseph Kessels is begonnen en door Janneke van Mens-Verhulst wordt voortgezet. Daarnaast hebben we vanaf het begin een website opgebouwd die vorig jaar met een AUV website werd uitgebreid. De laatste fungeert uitstekend als activiteitenkalender. Over de websites gaan we vanmiddag nog doorpraten. Inmiddels hebben we 10 NieuwsFlitsen gepubliceerd en alweer 7 e-mailings. Vooral de e-mailings hebben ervoor gezorgd dat jullie deze vrij massaal zijn gaan doorsturen waardoor een bredere bekendheid is ontstaan. Hiervoor zeer bedankt en ik wil vragen daarmee door te gaan en actief te blijven bij het informeren over onze activiteiten.

2

Voeren van het andragologisch debat in de actualiteit

In de afgelopen jaren hebben zowel de onderlinge communicatie van ons als andragologen, als die naar de buitenwereld zich ontwikkeld. We zijn weer in het academisch bestel opgenomen, de discipline andragologie is weer gesetteld. Aan ons allemaal de taak om het maatschappelijk engagement en de sociale relevantie verder om te zetten in wetenschappelijk verantwoorde uitkomsten van onderzoek en onderwijs. Alles wijst erop dat wij op de goede weg zijn. Hierbij worden we ook geholpen door uitspraken van deelnemers met een andere studie achtergrond die zeggen: "had ik maar andragologie kunnen studeren." Het is daarom langzamerhand tijd om ons verder te profileren in de universitaire wereld. De vijf collegereeksen geven op zich een aardige afspiegeling van een academische opleiding andragologie. In het komend jaar zal al bekend kunnen worden of de inhoud die wij verzorgen, kan worden gehonoreerd als minor of keuzevak. De eerste besprekingen en beoordelingen hierover zijn begonnen. Verder is het bijzonder om in dit kort bestek van 10 minuten te kunnen vertellen over het onderzoeksplan dat vorig jaar is ontstaan na het symposium op 15 oktober bij de opening van de bibliotheek. Een onderzoeksplan over het probleem van voortijdig schoolverlaten in Amsterdam dat samen met de gemeente Amsterdam wordt uitgewerkt door Sjoerd Karsten, hoogleraar bij de afdeling POWL/Pedagogiek-Onderwijskunde, lector Edith Hooge en Wilfred Diekmann, hoofd van de onderzoeksafdeling Karthuizer van de HvA, Ineke Schaveling van de Universitaire Pabo en Ton Notten en Iwan Sewandono namens de kring.

In dit voorbeeld zien we het sterkst dat er door de activiteiten van de kring een omslag plaats

vindt. Truus Ophuijsen gaat dat straks uitleggen als de theorie van het tipping point, waarbij je na een diffuse voortrajectfase - waarin het onzeker is of een initiatief draagvlak heeft - de plotselinge ommekeer kunt krijgen en een point of no return kan worden gepasseerd. Bij het thema van Urban Education zien we waarschijnlijk als eerste van de vijf ijzers die we in het vuur hebben dat deze omslag er is en er grote kans bestaat dat verdere acceptatie zal plaats vinden. In ieder geval is uit dit overleg het idee ontstaan dat de kring gaat onderzoeken of het haalbaar is om bij de UvA een bijzonder hoogleraar aangesteld te krijgen. Een wens die vorig jaar in de discussieronde naar voren kwam en in de AUV-lezing op 6 november door Jaap van der Stel werd herhaald. Met dit idee is het bestuur momenteel aan de slag.

Aansluiting bij de academische gemeenschap van de UvA

In onze oren galmen nog de woorden na die de vicevoorzitter van het CvB, de heer Paul Doop, op 15 oktober jl. bij de opening van onze bibliotheek in de Sarphatistraat, heeft gesproken. Namens het College van Bestuur heeft hij gezegd “dat niet alleen wij als kring de UvA nodig hebben, maar dat in 2011 en de komende jaren, de UvA de kennis en aanpak van de andragologie niet kan en wil missen.” Op deze expliciete uitnodiging willen wij als bestuur met de vele actieve vrijwilligers, hoogleraren en docenten die colleges verzorgen en allen die zich voor de kring inspannen, ingaan door onze kennis, onze methoden en technieken, ons handelingsarsenaal en de wijze waarop wij onderzoek doen beschikbaar te stellen. Wij geven inmiddels voor het vierde jaar colleges aan onze eigen alumni en aan andere alumni van de UvA, aan docenten van Hogescholen en aan belangstellenden uit het bedrijfsleven. Het accent bij de colleges komt in toenemende mate te liggen op het overdraagbaar maken van de kennis in inleidingen, werkstukken en essays. Het verwerven van deze kwalificaties kan voor de deelnemers de opmaat vormen om zelf over de geleerde stof les te geven. Zodoende zijn de collegereeksen te beschouwen als een voorbereiding voor het opleiden van nieuwe docenten andragologie. Deze docenten uit eigen kring kunnen waarschijnlijk binnen één of twee jaar hun kennis aanbieden en inzetten bij verschillende onderdelen van het brede UvA curriculum, zowel in bachelor opleidingen als in de masters. Op deze wijze kan andragologie (tenminste onderdelen ervan) opnieuw een universitair vak worden. De hier geschetste route is realistisch mits wij op de ingeslagen weg doorgaan. Daarbij niet op snelle en kort opvlammende successen uit zijn, maar de tijd nemen en geven aan de universitaire- en hogeschoolgemeenschap om vergaand aan ons te wennen en ook door zelf slechts tevreden te zijn met de hoogst mogelijke kwaliteit van onze lesstof presentaties en onderzoeksprojecten. Dit vereist van ons allen saamhorigheid en vasthoudendheid.

Heel belangrijk bij dit alles is de financiële paragraaf. Hiervoor hebben wij het Fonds Andragologie opgericht om met giften en schenkingen “het project van de kring” op de rails te houden. Over de relevantie van dit fonds zullen jullie het komend jaar meer horen.

Beste dagvoorzitter Matthieu Karel. Graag ben ik bereid met andere bestuursleden hierop, in de pauze en in de discussiegroepen door te gaan. Nu graag iedereen bedankt voor de aandacht.